

Nr 432.

Av herr Sandberg m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 210, med förslag till lag om värnpliktiga, vilka hysa samvetsbetänkligheter mot värnpliktstjänstgöring.

Enligt § 3 i Kungl. Maj:ts proposition nr 210 med förslag till lag om värnpliktiga, vilka hysa samvetsbetänkligheter mot värnpliktstjänstgöring, har tjänstgöringstiden för dessa utsträckts med 90 dagar för vapenvägrare och 120 dagar för de, som utföra civilt arbete för statens räkning, utöver den tid, som annars enligt värnpliktslagen skolat åligga dem att tjänstgöra.

Därvid göres också tjänstgöringstidens längd beroende av vilket vapenslag den samvetsömme värnpliktige tilldelats.

Motivet för den utsträckta tjänstgöringstiden angives vara angelägenheten att förebygga simulation.

Det synes mig, som skulle detta skäl ej vara tillräckligt att motivera, att de samvetsömme värnpliktiga påläggas en större tunga än andra.

Det torde för det första knappast föreligga några betydande skäl för den, som icke besväras av allvarigare samvetsbetänkligheter att välja en civil tjänstgöring framför en militär sådan. Han skulle därigenom ej erhålla några egentliga förmåner.

Det avgörande är för övrigt det, som anföres av riksdagens militieombudsman: »Kontrollen mot missbruk måste därför vara förlagd till prövningen av vederbörande på grund av samvetsbetänkligheter gjorda ansökan om befrielse från den vanliga värnpliktstjänstgöringen och till inskrivningsrevisionens ställningstagande härtill.» Genom denna prövning, enligt de grunder Kungl. Maj:t kommer att föreskriva, torde praktiskt taget full garanti vinnas mot simulation.

Genom nu gällande lag beträffande samvetsömmas värnplikt har envars rätt att oförkränt följa sitt samvetes bud i förevarande hänseende erkänts. Det vore då orätt att genom en ökning av tjänstgöringstiden för de samvetsömme pålägga dem en tunga, vilken kommer att kännas som ett sorts straff, för att de intaga en ställning, vartill de hava full rätt.

Den skillnad i tjänstgöringstid, vilken skulle förefinnas mellan de, som fullgöra sin tjänstgöring vid krigsmakten genom vapenfri tjänst, och de, som utföra civilt arbete för statens räkning, kan ej heller anses vara av behovet påkallad eller rättvis. Den senare tjänstgöringen torde väl ej vara lättare än den förra, och faran för simulation ej heller större be-

träffande civiltjänsten. Ej heller kan det på förut anförda grunder anses rättvist, att de mest samvetsömna erhålla längre tjänstgöring.

Beträffande tjänstgöringstidens beroende av den värnpliktiges tilldelning till visst vapenslag synes detta — såsom ock av chefen för generalstaben m. fl. anförts — medföra olägenheter och orättvisor, och då enligt motiveringen till lagförslaget i alla fall avsikten är, att olikhet i tjänstgöringstid icke i allmänhet skall råda, så böra de värnpliktiga, varom här är fråga, utgöra en grupp med lika lång tjänstgöring för alla.

På grund av det anförda får jag därför vördsamt hemställa,

att riksdagen måtte besluta sådan ändring i den föreslagna lagen om värnpliktiga, vilka hysa samvetsbetänkligheter mot värnpliktstjänstgöring, att tjänstgöringstiden för de, som erhålla tillstånd att fullgöra sin värnplikt antingen vid krigsmakten utan att övas i vapnets bruk eller genom att utföra civilt arbete för statens räkning, måtte sättas lika i båda fallen och lika med det högsta antal dagar, som skall åligga de särskilda kategorierna värnpliktiga vid hären, samt att denna tid göres oberoende av tilldelningen till visst vapenslag.

Stockholm den 16 april 1925.

O. Sandberg.

Eric Björnberg

Carl Bodén.